

מידת הדיוק של תיקון לקיצוץ תחום עבור בררה חד-משתנית

ועבור בררה רב-משתנית בהעדר מידע

על משקלות משתני הבררה ועל אוכלוסיית המועמדים

תמר קנת-כהן, דביר קלפר

תקציר

במחקרי תוקף ניבוי שנערכים במאל"ו משתמשים כיום בתיקון לקיצוץ תחום שמניח שהבררה מתבססת על משתנה יחיד – ציון סכם – שהוא צירוף של ציון מכפ"ל וממוצע הבגרות במשקלות שווים (תיקון חד-משתני). לאחרונה נאספו עדויות לכך שהנחה זו על תהליך הבררה אינה מתקיימת במלואה תמיד. לאור זאת נבדקת האפשרות לעבור לשימוש בנוסחה כללית לתיקון, שמניחה שהבררה מתבססת על צירוף כלשהו של ציון מכפ"ל וממוצע הבגרות (תיקון רב-משתני).

מחקר קודם, שהשווה, באמצעות הדמיה, בין שתי שיטות התיקון במצב שבו הפרמטרים של אוכלוסיית המועמדים (שנחוצים לתיקון) ידועים, והדבר היחידי שלא ידוע הוא משקלות משתני הבררה, מצא יתרון ברור לתיקון הרב-משתני. אלא שבנסיבות שמאפיינות מחקרי תוקף רבים לא תמיד מצוי בידי החוקר מידע מדויק על הפרמטרים של אוכלוסיית המועמדים ומתעוררת השאלה אם מסקנות המחקר הקודם תקפות גם בנסיבות אלו. המחקר הנוכחי, על שני חלקיו, בודק שאלה זו. הוא משווה, באמצעות הדמיה, בין שתי שיטות התיקון (תיקון חד-משתני ותיקון רב-משתני), במצב שבו הפרמטרים של אוכלוסיית המועמדים אינם ידועים, מה שמחייב שימוש בערכי פרמטרים שמתקבלים מאוכלוסיות מועמדים דומות. בחלקו הראשון של המחקר משקלות משתני הבררה ידועים, ובחלקו השני – לא. באופן זה מספקים שני חלקי המחקר השלמה של התמונה שהתקבלה במחקר הקודם, על ידי בדיקת מידת הדיוק של שתי שיטות התיקון כפונקציה של שני גורמים: האחד, מידת השוני בין אוכלוסיית המועמדים ה"אמתית" לבין האוכלוסייה שבפרמטרים שלה משתמשים בתיקון, והשני, מידת השוני בין ההנחה שמניח התיקון החד-משתני בנוגע למשקלות משתני הבררה לבין המשקלות ששימשו בפועל. מחקר זה, כקודמו, מתמקד במקרה הפרטי של שני חזאים ששימשו בבררה וקריטריון יחיד.

בחלק הראשון, שבו משקלות משתני הבררה היו ידועים והפרמטרים של המועמדים לא, נמצא שעבור אחד החזאים, התיקון הרב-משתני היה עדיף, ועבור החזאי השני, התיקון החד-משתני היה עדיף. ניתוח מפורט יותר של התוצאות ושל השלכותיהן המעשיות הוביל למסקנה שגם בנסיבות אלה יש יתרון מסוים לתיקון הרב-משתני. בחלק השני, שבו גם משקלות משתני הבררה וגם הפרמטרים של המועמדים לא היו ידועים, מצב שמאפיין את ההקשר שבו נערכים מחקרי תוקף הניבוי במאל"ו, נמצאה עדיפות לתיקון הרב-משתני.

הדוח כולל דיון במגבלות ההכללה של הממצאים ומציג כיוונים למחקר המשך.